

Britse hoogleraar:

De mens is geen aap of alien, maar kind van Adam

**Recensie door Bart van den Dikkenberg¹ in het RD,
Wetenschap & Techniek, 1 oktober 2018**

Met reusachtige telescopen zoeken wetenschappers koortsachtig naar het antwoord op de vraag: Wat is de mens? De inspanningen zijn tot op heden zonder tastbaar resultaat: het heelal blijft stil. Beeld ESO

Het boek zou bijna zijn ondergesneeuwd in de recente hausse aan publicaties over schepping en evolutie. Maar de natuurkundige Edgar Andrews, emeritus hoogleraar aan de Universiteit van Londen, heeft in zijn boek *Wat is de mens? Adam, alien of aap?* gekozen voor een geheel eigen, originele invalshoek.

Andrews is niet de eerste de beste. In het verleden kruiste hij geregeld de degens met de evolutiebiologen Richard Dawkins en John Maynard Smith. In zijn nieuwe boek valt hij niemand frontaal aan, maar analyseert hoofdstuk

¹ Bart van den Dikkenberg (MSc ecotoxicologie) was leraar natuurkunde en chemie, milieu-onderzoeker bij Rijkswaterstaat, en is tegenwoordig wetenschapsredacteur bij het RD.

na hoofdstuk zorgvuldig de wetenschappelijke feiten en onderliggende filosofieën en levensbeschouwingen, om ten slotte een logische conclusie te trekken.

De paperback is opgebouwd uit drie delen. In het eerste deel, 'de mens en het universum', gaat de emeritus hoogleraar na wat de oorsprong is van de mens. 'Zonder Bijbel weet een mens niet wat hij is: een dier of een godheid.' De Bijbel leert echter dat de mens is geschapen naar Gods beeld, en dat beeld door de zondeval is kwijtgeraakt.

Een mens weet uit zichzelf evenmin hoe het universum waarin hij zich bevindt, is ontstaan: het kan zichzelf niet hebben geschapen, het is uitzonderlijk geschikt voor leven op aarde, en het moet logischerwijs een 'geestelijke Architect', een 'onstoffelijke Schepper' hebben, beargumenteert Andrews.

Geen alien

Met astronomische bedragen en reusachtige telescopen zoeken wetenschappers koortsachtig naar het antwoord op de vraag: Wat is de mens? Waar komt hij vandaan? Is hij vanzelf ontstaan, dan moet er ook elders in het heelal intelligent leven bestaan. De inspanningen zijn tot op heden zonder tastbaar resultaat: het heelal blijft stil. De mens is dus geen alien.

In het tweede deel draait het vooral om de vraag wat de mens onderscheidt van de dierenwereld. En dat zit hem vooral in de details, meent Andrews. 'Dieren begraven of cremen hun doden niet, maar mensen hebben dat altijd wel gedaan, meestal met een ceremoniële omlijsting.'

Mensen bereiden zich ook voor op een leven na de dood. 'Geen enkel diersoort geeft haar doden voedsel of voorwerpen mee voor het hierna-maals, maar zulke praktijken kwamen veel voor bij oudere beschavingen.'

Simplistisch

Evolutionisten beweren al heel lang dat mensen en chimpansees uit dezelfde voorouders zijn ontstaan, en dat ze zo'n 5 tot 7 miljoen jaar geleden hun eigen weg zijn gegaan. Hoe weten ze dat? Onderzoek naar de genomen van mens en chimpansee suggereert dat de mens meer dan 98 procent van zijn genen deelt met de apensoort. 'Maar dat is een simplistische gedachte', zegt Andrews.

Goed beschouwd delen mensen en chimpansees zo'n 96 procent van hun DNA en niet meer dan 70 procent van hun totale genoom. 'We delen ook zo'n 88 procent van onze genen met muizen en 60 procent met fruitvliegjes en 18 procent met bakkersgist. Welke les kunnen we hieruit trekken? Chimpansees zijn net zomin 96 procent menselijk als fruitvliegjes 60 procent menselijk zijn. Maar het zegt ons dat om te leven op deze aarde een organisme bepaalde onmisbare eiwitten nodig heeft.'

Geen aap

Daarnaast is er in de mens een relatie tussen de stoffelijke hersenen en het onstoffelijke verstand. 'Het geloof dat het verstand niets meer is dan een bijproduct van hersenactiviteit wordt breed aangehangen en wordt vurig gepropageerd door veel neurowetenschappers en populairwetenschappelijke auteurs.' Maar zij negeren volgens Andrews het duidelijke probleem dat het verstand een onafhankelijk bestaan heeft.

Hij gaat verder en stelt dat als God bestaat, verstand ('mind') dan ook kan bestaan zonder verbonden te zijn met een lichaam. 'Bovendien geloven christelijke theïsten dat hun verstand blijft voortbestaan als hun lichaam sterft, omdat de mens gemaakt is naar het beeld van God.' De mens is dus geen aap.

Betrouwbaar

Andrews schetst in het derde deel wat hij 'een consistent bijbels wereldbeeld' noemt. 'Als de Bijbel consistent is met het inzicht van de mens in zichzelf en in de kosmos, verifieerbare voorzeggingen heeft gedaan over toekomstige gebeurtenissen, de test van historische betrouwbaarheid doorstaat, en mensen vaak in een persoonlijke relatie met God brengt door het geloof in Jezus Christus, dan is het zowel rationeel aanvaardbaar als gerechtvaardigd wanneer christenen beweren dat de ultieme auteur van de Bijbel God is, en niet de mens.'

Een bijbels wereldbeeld is dus gebaseerd op Godsopenbaring. 'In de eerste plaats is er een Schepper, Die de wereld uit niets heeft gemaakt met alles wat daarin is. Die Schepper is de Heer van hemel en aarde, Die immanent aanwezig is en werkt in Zijn schepping, maar ook transcendent boven en buiten Zijn schepping. Die God heeft alles in Zijn hand en bepaalt soeverein en almachtig wat Hij wil.'

Adam

Het bijbelse wereldbeeld biedt echter nog meer. 'De mens stamt af van een historische Adam die gemaakt is naar Gods beeld. De zonde van de mens en de menselijke verantwoordelijkheid verzekeren ons ervan dat er een oordeel komt.'

En ten slotte: 'Jezus Christus is het middelpunt van het eeuwige plan dat God heeft met alle dingen. Op de laatste dag zullen zij die op Hem vertrouwen, worden veranderd naar het beeld van Christus, de volmaakte Mens. Dan zal eindelijk de belofte van Psalm 8 in vervulling gaan.' De mens is dus 'Adam'.

Toegankelijk

Wat is de mens? is een sterk geschreven, prettig leesbaar boek in een toegankelijke vertaling. Simpele redeneringen of kort-door-de-bocht-conclusies zijn de auteur vreemd. Hoewel de emeritus hoogleraar fundamentele wetenschap niet uit de weg gaat, legt hij die ook begrijpelijk uit, zelfs voor een leek. Dat maakt het boek een aanrader voor iedereen die geïnteresseerd is in vraagstukken rond schepping en evolutie.